

Konrad Burdziak*

**GŁOSA DO WYROKU SĄDU APELACYJNEGO W SZCZECINIE
Z DNIA 25 CZERWCA 2015 ROKU, SYGN. II AKA 95/15¹**

Streszczenie

Głosowane orzeczenie powiązane jest (między innymi) z problematyką tzw. przestępstw wieloodmianowych. Zdaniem Sądu Apelacyjnego: 1) zawartość normatywna art. 11 § 1 k.k. sprowadza się do nakazu uznawania za jedno przestępstwo jednego (tożsamego), relewantnego prawnokarnie czynu; o tym zaś, czy i kiedy mamy do czynienia z jednym czynem w rozumieniu art. 11 § 1 k.k., rozstrzyga przede wszystkim znamię czasownikowe, którego użyto do opisu zachowania zabronionego pod groźbą kary; 2) przestępstwo z art. 296 k.k. należy do kategorii przestępstw wieloodmianowych, a co za tym idzie – pomimo wielości podjętych przez sprawcę działań (zaniechań) jest ono niepodzielne, w związku z czym niedopuszczalne jest skazanie sprawcy za fragment takiego przestępstwa, obejmujący kilka czynów, i jednocześnie uniewinnienie (umorzenie) w części obejmującej pozostałe czyny (zachowania sprawcze) wchodzące w jego skład; 3) błędne umorzenie przez prokuratora (nawet powtórne) postępowania jedynie o fragment przestępstwa (i część szkody) nie statuuje prawa pokrzywdzonego do wywieżenia subsydiarnego aktu oskarżenia. Autor glosy niektóre z tych założeń krytykuje, poddając jednocześnie pod rozważę inne rozwiązania.

Słowa kluczowe: prawo karne, przestępstwo wieloodmianowe, art. 11 k.k.

* dr Konrad Burdziak, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego; e-mail: konrad.burdziak@wpiaius.pl

¹ Wyrok SA w Szczecinie z 25 czerwca 2015 r., sygn. II AKA 95/15, „Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Szczecinie. Kwartalnik” 2015, nr 3, s. 51 i n.

Odtworzenie przebiegu sprawy, której zwieńczeniem stało się glosowane orzeczenie, nie jest zadaniem prostym; uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25 czerwca 2015 r., sygn. II AKa 95/15, nie jest bowiem w tym zakresie wystarczająco jednoznaczne. Upraszczając sprawę, powiedzieć można, że ów przebieg miał charakter następujący. Aktem oskarżenia, który wpłynął do Sądu Rejonowego w G. w dniu 26 lipca 2011 r., prokurator oskarżył P.W. m.in. o: 1) czyn z art. 296 § 1 k.k. w zb. z art. 585 § 1 k.s.h. w zw. z art. 11 § 2 k.k.; 2) czyn z art. 585 § 1 k.s.h.; oraz o 3) czyn z art. 296 § 1 k.k. w zb. z art. 296 § 2 k.k. w zb. z art. 585 § 1 k.s.h. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Postępowanie zaś dotyczące szeregu innych czynów umorzono na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. (wobec stwierdzenia braku znamion czynu zabronionego). W wywiezionym następnie przez pokrzywdzonego (na skutek dwukrotnego umorzenia postępowania przez prokuratora) subsydiarnym akcie oskarżenia P.W. oskarżony został natomiast o czyn z art. 296 § 2 k.k. w zw. z § 3 k.k. w zw. z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.; S.S. z kolei o czyn z art. 296 § 2 k.k. w zw. z § 3 k.k. w zw. z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 18 § 3 k.k.

Sąd Okręgowy w Sz., wyrokiem z dnia 25 lutego 2015 r., uniewinnił P.W. i S.S. od popełnienia zarzuconych im w subsydiarnym akcie oskarżenia czynów, niemniej jednak – na skutek apelacji wywiezionej przez pełnomocników oskarżyciela subsydiarnego – sprawa trafiła przed Sąd Apelacyjny w Szczecinie, który ostatecznie (wyrokiem z dnia 25 czerwca 2015 r.) zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Wyrok Sądu Apelacyjnego opatrzony został trzema następującymi tezami: „1) Zawartość normatywna art. 11 § 1 k.k. sprowadza się do nakazu uznawania za jedno przestępstwo jednego (tożsamego), relewantnego prawnokarnie czynu. Źródłem tej relewantności są właśnie normy zawarte w przepisach określających znamiona czynności sprawczych konkretnych czynów karalnych. To przecież nie całość zachowania się człowieka w określonym wycinku czasu i przestrzeni oceniana jest jako »czyn zabroniony«, a tylko fragmenty tego zachowania »wycięte« znamionami czynności sprawczych. Wzajemne usytuowanie tych »wyciętych« fragmentów pozwala z kolei na wnioskowanie co do tożsamości bądź wielości czynów zabronionych, a dalej na dokonanie ich właściwej subsumcji. O tym zaś, czy i kiedy mamy do czynienia z jednym czynem w rozumieniu art. 11 § 1 k.k., rozstrzyga przede wszystkim znamię czasownikowe, którego użyto do opisanego zachowania zabronionego pod groźbą kary. 2) Przestępstwo z art. 296 k.k. należy

do kategorii przestępstw wieloodmianowych (znamiona podmiotowe określone są kilkoma odmianami przestępnego zachowania). Pomimo wielości podjętych przez sprawcę działań (zaniechań) jest ono niepodzielne, w związku z czym niedopuszczalne jest skazanie sprawcy za fragment takiego przestępstwa, obejmujący kilka czynów i jednocześnie uniewinnienie (umorzenie) w części obejmującej pozostałe czyny (zachowania sprawcze) wchodzące w jego skład. Zatem przyjęcie koncepcji realnego zbiegu przestępstw i ujmowanie każdego czynu sprawcy jako osobnego przestępstwa nie znajduje oparcia w doktrynie i judykaturze. 3) Błędne umorzenie przez prokuratora (nawet powtórne) postępowania jedynie o fragment przestępstwa (i część szkody) nie statuuje prawa pokrzywdzonego do wywiedzenia subsydiarnego aktu oskarżenia. W sprawie zachodzi zatem przeszkoda procesowa z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. (brak skargi uprawnionego oskarżyciela) o skutkach bezwzględniej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.².

Przechodząc do analizy wskazanych wyżej tez, stwierdzić należy, że o ile pierwszą z nich można by uznać za słuszną, wszak: 1) rzeczywiście w art. 11 § 1 k.k. zadekretowano teorię jedności przestępstwa, w myśl której ten sam czyn może stanowić tylko jedno przestępstwo³, i 2) rzeczywiście o tym, czy i kiedy mamy do czynienia z „tym samym czynem” decyduje w głównej mierze znaczenie czasowników, których użyto do opisanego typów zachowań zabronionych pod groźbą kary⁴, o tyle kolejna teza (a nawet – kolejne tezy) może już budzić wiele uzasadnionych wątpliwości.

Zgodnie z rzezoną tezą, Sąd Apelacyjny stwierdzić miał – przypomnijmy – że: „Przestępstwo z art. 296 k.k. należy do kategorii przestępstw wieloodmianowych (znamiona podmiotowe określone są kilkoma odmianami przestępnego zachowania). Pomimo wielości podjętych przez sprawcę działań (zaniechań) jest ono niepodzielne, w związku z czym niedopuszczalne jest skazanie sprawcy za fragment takiego przestępstwa, obejmujący kilka czynów i jednocześnie uniewinnienie (umorzenie) w części obejmującej pozostałe czyny (zachowania sprawcze)

² Analiza wskazanych wyżej tez będzie przedmiotem niniejszej glosy. Oczywiście, na gruncie analizowanego wyroku Sądu Apelacyjnego pojawia się jeszcze wiele innych wartych uwagi kwestii. Niemniej jednak kwestie, których dotyczy wzmiankowana teza, wydają się najistotniejsze, a przynajmniej najbardziej kontrowersyjne.

³ Zob. Ł. Pohl, w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. R.A. Stefański, Warszawa 2015, s. 178.

⁴ Zob. Ł. Pohl, w: *Kodeks...*, red. R.A. Stefański, s. 181. Więcej na temat zbiegu przepisów zob. w: P. Kardas, *Zbieg przepisów ustawy w prawie karnym. Analiza teoretyczna*, Warszawa 2011; Ł. Pohl, *Struktura normy sankcjonowanej w prawie karnym*, Poznań 2007, s. 203 i n.

wchodzące w jego skład”. I faktycznie, Sąd Apelacyjny, wypowiadając się na temat art. 296 k.k., stwierdził, że w przypadku wzmiankowanego przestępstwa: „działalność przestępcza sprawcy nie powinna być dzielona na poszczególne fragmenty, lecz z mocy ustawy winna być traktowana jako jeden czyn i jedno przestępstwo”⁵ i dalej: „Zaliczenie przestępstwa m.in. z art. 296 k.k. do kategorii przestępstwa wieloodmianowego pociąga za sobą określone skutki. Zasadniczym zaś jest, pomimo wielości podjętych przez sprawcę działań (zaniechań), jego niepodzielność, w związku z czym niedopuszczalne jest skazanie sprawcy za fragment takiego przestępstwa, obejmujący kilka czynów i jednoczesne uniewinienie (umorzenie) w części obejmującej pozostałe czyny (zachowania sprawcze) wchodzące w jego skład”⁶.

Ustosunkowując się do wskazanego wyżej poglądu, który skrótowo można by przedstawić w sposób następujący: 1) w art. 296 k.k. określono wiele odmian jednego (tylko) typu czynu zabronionego pod groźbą kary (przestępstwa); a co za tym idzie – 2) zrealizowanie kilku nawet odmian tego typu skutkować musi zawsze dopuszczeniem się przez sprawcę jednego tylko czynu zabronionego (prze-

⁵ Wyrok SA w Szczecinie z 25 czerwca 2015 r., s. 86.

⁶ *Ibidem*, s. 86–87. Zaprezentowany wyżej pogląd Sądu Apelacyjnego wydaje się identyczny z poglądem P. Kardasa, zgodnie z którym „pozorny zbieg przestępstw odnosi się wyłącznie do tych sytuacji, w których konstrukcja znamion typu czynu zabronionego wymaga dla realizacji znamion wielości zachowań lub dopuszcza możliwość jednokrotnego wypełnienia znamion wieloma zachowaniami. Pozorny zbieg przestępstw obejmuje w tym ujęciu wyłącznie te wypadki, w których zachodzi wielość czynów, której konsekwencją jest jedność przestępstwa [...]. Przyjmując takie rozumienie pojęcia »pozorny zbieg przestępstw«, konstrukcja ta obejmować będzie następujące przypadki: [...] przestępstwa wieloodmianowe [...]. We wszystkich wymienionych wyżej przypadkach wielokrotne zachowanie sprawcy (wielość czynów) prowadzi do przyjęcia, iż doszło do jednokrotnej realizacji znamion czynu zabronionego i w konsekwencji popełnienia jednego przestępstwa, mimo iż ocena poszczególnych czynów popełnionych przez sprawcę mogłaby stanowić podstawę przypisania za każdy z nich odrębnego przestępstwa, a w konsekwencji przyjęcia zbiegu przestępstw. Zagadnienie zachodzącego *prima facie* zbiegu rozstrzygane jest na płaszczyźnie znamion czynu zabronionego w trakcie procesu interpretacji przepisu stanowiącego podstawę odpowiedzialności i dekodowania z niego właściwej normy sankcjonującej. Wielokrotne zachowania sprawcy (wielość czynów), niezależnie od tego, czy samoistnie stanowią realizację znamion typu, czy też samodzielnie nie prowadzą do ich wypełnienia, stanowią jednorazową realizację znamion czynu zabronionego i w konsekwencji jedno przestępstwo. [...] W tych przypadkach eliminacja występującego *prima facie* zbiegu nie następuje poprzez wykorzystanie jakichś szczególnych reguł postępowania, określających zasady odstępowania od wielokrotnego zastosowania przepisu lub przepisów i przyjęcia tyłu przestępstw, ilu czynów dopuścił się sprawca, lecz następuje w oparciu o zastosowanie powszechnie przyjętych w prawoznawstwie reguł interpretacyjnych stosowanych w trakcie odczytywania normy z przepisów prawa karnego. Innymi słowy w tych sytuacjach, ze względu na kształt ustawowego zestawu znamion, nie dochodzi do przeniesienia rzekomo istniejącego zbiegu z płaszczyzny przepisów na płaszczyznę norm” (P. Kardas, w: *Kodeks karny. Część ogólna. Tom I*, red. A. Zoll, Warszawa 2012, s. 1027–1028).

stępstwa)⁷, stwierdzić należy, że jest on poglądem dopuszczalnym, aczkolwiek – i wymaga to podkreślenia – niejedynym, a nawet (choć jest to oczywiście na wskroś subiektywne spostrzeżenie autora niniejszej glosy) nie najlepszym z możliwych. W kontekście tego ostatniego stwierdzenia warto zauważyć bowiem, że zgodnie z art. 296 k.k.: „§ 1. Kto, będąc obowiązany na podstawie przepisu ustawy, decyzji właściwego organu lub umowy do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą osoby fizycznej, prawnej albo jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej, przez nadużycie udzielonych mu uprawnień lub niedopełnienie ciążącego na nim obowiązku, wyrządza jej znaczną szkodę majątkową, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. § 1a. Jeżeli sprawca, o którym mowa w § 1, przez nadużycie udzielonych mu uprawnień lub niedopełnienie ciążącego na nim obowiązku, spowoduje bezpośrednio niebezpieczeństwo wyrządzenia znacznej szkody majątkowej, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. § 2. Jeżeli sprawca przestępstwa określonego w § 1 lub 1a działa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. § 3. Jeżeli sprawca przestępstwa określonego w § 1 lub 2 wyrządza szkodę majątkową w wielkich rozmiarach, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. § 4. Jeżeli sprawca przestępstwa określonego w § 1 lub 3 działa nieumyślnie, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”.

W świetle współczesnej wiedzy o budowie norm prawnych, redagowaniu tekstu prawnego i zjawisku kondensacji norm w tekście prawnym, przywołane przepisy jawić się muszą jako przepisy pluralne, tj. przepisy, z których (z każdego z nich z osobna) odtworzyć można – przynajmniej częściowo – nie jedną, lecz kilka odrębnych norm sankcjonowanych (oraz sprzężonych z nimi norm sankcjonujących), różniących się zarówno w kwestii zakresu zastosowania, jak i w kwestii zakresu normowania⁸. Ograniczając się tylko do § 1 art. 296 k.k., wskazać można następujące normy (sankcjonowane)⁹: 1) normę zakazującą obo-

⁷ Zob. więcej w: Ł. Pohl, *Prawo karne. Wykład części ogólnej*, Warszawa 2015, s. 217. Por. K. Buchała, *Prawo karne materialne*, Warszawa 1980, s. 464–465; M. Cieślak, *Polskie prawo karne. Zarys systemowego ujęcia*, Warszawa 1990, s. 409; L. Gardocki, *Prawo karne*, Warszawa 2009, s. 151; A. Marek, *Prawo karne. Zagadnienia teorii i praktyki*, Warszawa 1997, s. 209; L. Tyszkiewicz, w: *Kodeks karny. Komentarz. Tom I*, O. Górniok (i in.), Gdańsk 2005, s. 688; W. Wolter, *Nauka o przestępstwie*, Warszawa 1973, s. 229–230; W. Wróbel, A. Zoll, *Polskie prawo karne. Część ogólna*, Kraków 2013, s. 291.

⁸ Zob. Ł. Pohl, *Struktura normy...*, s. 231 i n.; Ł. Pohl, *Struktura normatywna przepisu o tzw. przestępstwie wieloodmianowym (zagadnienie jedności i wielości przestępstw)*, „Państwo i Prawo” 2006, nr 10, s. 78–79.

⁹ Wskazane normy mają, rzecz jasna, charakter uproszczony.

wiązanemu na podstawie przepisu ustawy do zajmowania się sprawami majątkowymi osoby fizycznej nadużycia udzielonych mu uprawnień i wyrządzenia w ten sposób rzecznej osobie znacznej szkody majątkowej; 2) normę zakazującą obowiązanemu na podstawie przepisu ustawy do zajmowania się działalnością gospodarczą osoby fizycznej nadużycia udzielonych mu uprawnień i wyrządzenia w ten sposób rzecznej osobie znacznej szkody majątkowej; 3) normę zakazującą obowiązanemu na podstawie przepisu ustawy do zajmowania się sprawami majątkowymi osoby prawnej nadużycia udzielonych mu uprawnień i wyrządzenia w ten sposób rzecznej osobie znacznej szkody majątkowej; 4) normę zakazującą obowiązanemu na podstawie przepisu ustawy do zajmowania się działalnością gospodarczą osoby prawnej nadużycia udzielonych mu uprawnień i wyrządzenia w ten sposób rzecznej osobie znacznej szkody majątkowej; 5) normę zakazującą obowiązanemu na podstawie przepisu ustawy do zajmowania się sprawami majątkowymi jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej nadużycia udzielonych mu uprawnień i wyrządzenia w ten sposób rzecznej jednostce znacznej szkody majątkowej; 6) normę zakazującą obowiązanemu na podstawie przepisu ustawy do zajmowania się działalnością gospodarczą jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej nadużycia udzielonych mu uprawnień i wyrządzenia w ten sposób rzecznej jednostce znacznej szkody majątkowej; 7) normę zakazującą obowiązanemu na podstawie przepisu ustawy do zajmowania się sprawami majątkowymi osoby fizycznej niedopełnienia ciążącego na nim obowiązku i wyrządzenia w ten sposób rzecznej osobie znacznej szkody majątkowej; 8) normę zakazującą obowiązanemu na podstawie przepisu ustawy do zajmowania się działalnością gospodarczą osoby fizycznej niedopełnienia ciążącego na nim obowiązku i wyrządzenia w ten sposób rzecznej osobie znacznej szkody majątkowej; 9) normę zakazującą obowiązanemu na podstawie przepisu ustawy do zajmowania się sprawami majątkowymi osoby prawnej niedopełnienia ciążącego na nim obowiązku i wyrządzenia w ten sposób rzecznej osobie znacznej szkody majątkowej; 10) normę zakazującą obowiązanemu na podstawie przepisu ustawy do zajmowania się działalnością gospodarczą osoby prawnej niedopełnienia ciążącego na nim obowiązku i wyrządzenia w ten sposób rzecznej osobie znacznej szkody majątkowej; 11) normę zakazującą obowiązanemu na podstawie przepisu ustawy do zajmowania się sprawami majątkowymi jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej niedopełnienia ciążącego na nim obowiązku i wyrządzenia w ten sposób rzecznej jednostce znacznej szkody majątkowej; 12) normę zakazującą obowiązanemu na podstawie przepisu ustawy

do zajmowania się działalnością gospodarczą jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej niedopełnienia ciążącego na nim obowiązku i wyrządzenia w ten sposób rzeczonyj jednostce znacznej szkody majątkowej itd. W sumie – 36 (*sic!*) norm sankcjonowanych.

Każda ze wskazanych wyżej norm zakazuje przy tym „wykonania stosownej odmiany rozważanego przestępstwa (określonego w art. 296 k.k. – dop. K.B.), co w przełożeniu na język dogmatyki prawa karnego prawomocnym czyni mówienie o każdej z tych odmian w kategoriach stosownego dlań typu czynu zabronionego”¹⁰. Na gruncie art. 296 k.k. możemy więc wyodrębnić nie jeden typ czynu zabronionego pod groźbą kary, lecz wiele takich typów.

Ich realizacja (realizacja znamion wzmiankowanych typów czynów zabronionych pod groźbą kary) w trakcie działalności przestępczej sprawcy nastąpić może przy tym zarówno jednym i tym samym zachowaniem się sprawcy, jak i jego wieloma zachowaniami się. A co za tym idzie – działalność taka może być traktowana zarówno jako jeden czyn i jedno przestępstwo, ale także jako wiele czynów i wiele przestępstw¹¹. Nie jest w konsekwencji tak, że działalność przestępcza sprawcy, polegająca na realizacji kilku „odmian” przestępstwa z art. 296 k.k., nigdy nie powinna być dzielona na poszczególne fragmenty, lecz z mocy ustawy powinna być traktowana jako jeden czyn i jedno przestępstwo.

Wobec powyższego, nie jest również prawdziwy wniosek, że Sąd Apelacyjny: „(zawsze – dop. K.B.) niedopuszczalne jest skazanie sprawcy za fragment takiego przestępstwa, obejmujący kilka czynów i jednoczesne uniewinnienie (umorzenie) w części obejmującej pozostałe czyny (zachowania sprawcze) wchodzące w jego skład”. Wręcz przeciwnie, praktyka taka jawić się może niekiedy jako ze wszech miar pożądana.

Co zaś się tyczy tezy trzeciej, stwierdzić należy, że Sąd Apelacyjny niezasadnie wskazuje, że: „Błędne umorzenie przez prokuratora (nawet powtórne) postępowania jedynie o fragment przestępstwa (i część szkody), nie statuuje prawa pokrzywdzonego do wywiedzenia subsydiarnego aktu oskarżenia. W sprawie zachodzi zatem przeszkoda procesowa z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. (brak skargi uprawnionego oskarżyciela) o skutkach bezwzględnie przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.”.

Oczywiście, tezie powyższej daleko do jednoznaczności. Wydaje się jednak, że należy ją rozpatrywać w kontekście tezy drugiej, a w konsekwencji uznać

¹⁰ Ł. Pohl, *Struktura normy...*, s. 232.

¹¹ Por. *ibidem*, s. 233; Ł. Pohl, *Struktura normatywna...*, s. 83; A. Spotowski, *Pomijalny/pozorny/ zbieg przepisów ustawy i przestępstw*, Warszawa 1976, s. 30.

należy, że chodzi o sytuację, w której następuje „skazanie sprawcy za fragment takiego przestępstwa (określonego w art. 296 k.k. – dop. K.B.), obejmujący kilka czynów i jednocześnie uniewinnienie (umorzenie) w części obejmującej pozostałe czyny (zachowania sprawcze) wchodzące w jego skład”. Z tego też właśnie względu tezę tę (tezę nr 3) uznać należy za nieuzasadnioną. Zauważmy bowiem, że skoro – jak wskazuje Sąd – sprawca zrealizował wieloma (różnymi) czynami znamiona poszczególnych „odmian” przestępstwa określonego w art. 296 k.k. (znamiona poszczególnych typów czynów zabronionych pod groźbą kary określonych w tym przepisie), to nie ma przeszkód, by co do części z tych czynów postępowanie umorzyć, co do części z nich zaś prowadzić postępowanie dalej. W przypadku zaś, gdy zrealizowana zostanie następująca procedura: 1) wydanie lub zatwierdzenie przez prokuratora postanowienia o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania przygotowawczego, 2) zaskarżenie tego postanowienia przez pokrzywdzonego zażaleniem do sądu powołanego do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji, 3) rozpatrzenie zażalenia przez sąd i uchylenie go oraz przekazanie prokuratorowi do ponownego postępowania, 4) ponowne odmówienie wszczęcia lub umorzenie postępowania przygotowawczego przez prokuratora, pokrzywdzony stanie się uprawniony do wywiedzenia subsydiarnego aktu oskarżenia¹².

Rzecz jasna, sytuacja przedstawiałaby się zgoła inaczej, gdyby wiele norm sankcjonowanych przekroczone jednym i tym samym zachowaniem się (tym samym czynem), wówczas bowiem należałoby zastanowić się: 1) czy prokuratorowi przysługuje w ogóle uprawnienie do umorzenia postępowania co do części spośród popełnionych przez sprawcę jednym i tym samym zachowaniem się czynów zabronionych, a jeżeli nie, to jakie byłyby skutki podjęcia próby wydania takiego postanowienia; 2) czy wniesienie subsydiarnego aktu oskarżenia nie stanowiłoby wówczas próby wszczęcia postępowania co do określonego czynu określonej osoby, mimo że postępowanie co do tego samego czynu tej samej osoby zostało już prawomocnie zakończone albo wcześniej wszczęte toczy się, a w konsekwencji – czy nie zachodziłaby tutaj przeszkoda procesowa, o której mowa w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., a w przypadku, gdy w postępowaniu wszczętym na podstawie subsydiarnego aktu oskarżenia wydano orzeczenie, mimo że postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało już wcześniej prawomocnie zakończone – bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. Wydaje się jednak, że w niniejszej sprawie o tego rodzaju przypadek

¹² Zob. S. Waltoś, P. Hofmański, *Proces karny. Zarys systemu*, Warszawa 2016, s. 190.

nie chodzi, a co za tym idzie – można poprzestać na rozważaniach dotyczących pierwszej ze wskazanych wyżej możliwości.

Podsumowując, stwierdzić należy, że nie sposób zgodzić się ze wszystkimi twierdzeniami Sądu Apelacyjnego w Szczecinie zawartymi w uzasadnieniu do wyroku z dnia 25 czerwca 2015 roku, sygn. II AKa 95/15. Poważne wątpliwości budzą w szczególności tezy druga i trzecia, stanowiące (chyba) najbardziej kontrowersyjne elementy rzeczowego uzasadnienia.

Literatura

- Buchała K., *Prawo karne materialne*, Warszawa 1980.
- Cieślak M., *Polskie prawo karne. Zarys systemowego ujęcia*, Warszawa 1990.
- Gardocki L., *Prawo karne*, Warszawa 2009.
- Kardas P., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Tom I*, red. A. Zoll, Warszawa 2012.
- Kardas P., *Zbieg przepisów ustawy w prawie karnym. Analiza teoretyczna*, Warszawa 2011.
- Marek A., *Prawo karne. Zagadnienia teorii i praktyki*, Warszawa 1997.
- Pohl Ł., *Prawo karne. Wykład części ogólnej*, Warszawa 2015.
- Pohl Ł., *Struktura normatywna przepisu o tzw. przestępstwie wieloodmianowym (zagadnienie jedności i wielości przestępstw)*, „Państwo i Prawo” 2006, nr 10.
- Pohl Ł., *Struktura normy sankcjonowanej w prawie karnym*, Poznań 2007.
- Pohl Ł., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. R.A. Stefański, Warszawa 2015.
- Spotowski A., *Pomijalny /pozorny/ zbieg przepisów ustawy i przestępstw*, Warszawa 1976.
- Tyszkiewicz L., w: *Kodeks karny. Komentarz. Tom I*, O. Górniok (i in.), Gdańsk 2005.
- Waltoś S., Hofmański P., *Proces karny. Zarys systemu*, Warszawa 2016.
- Wolter W., *Nauka o przestępstwie*, Warszawa 1973.
- Wróbel W., Zoll A., *Polskie prawo karne. Część ogólna*, Kraków 2013.
- Wyrok SA w Szczecinie z 25.06.2015 r., sygn. II AKa 95/15, „Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Szczecinie. Kwartalnik” 2015, nr 3.

**COMMENTARY TO THE JUDGMENT ISSUED BY THE COURT OF AP-
PEAL IN SZCZECIN ON 25TH JUNE 2015, FILE NO. II AKA 95/15**

Summary

The issue of (among others) multi-variant offence has been taken upon in the glossed judgement. According to the Court of Appeal: 1) legislative content of art. 11 § 1 k.k. comes down to warrant consideration of one (identical) penally relevant action as one crime; while primarily the verb feature that has been used to describe the criminal offence decides if and when we deal with a single offence according to art. 11 § 1 k.k.; 2) the offence described in art. 296 k.k. belongs to the category of multi-variant offences, which means – despite multiple deeds (omissions) taken by the perpetrator, it is indivisible, which means that sentencing them for a fragment of such offence that contains some of the deeds and acquitting (discontinuing) them of the part containing other deeds of the offence is unacceptable; 3) erroneous discontinuation (even repeated) of the procedure only by a fragment of the offence (and part of the damage) by the prosecutor does not enact the victim's right to draw a subsidiary indictment. Author of this gloss critiques some of these assumptions and takes other into consideration.

Keywords: penal law, multi-variant offence, art. 11 k.k.